

Kokemuksia asukasilloista

Valtuuston puheenjohtajan ja pormestarin asukasillat Tampereella

Anna Rautio

Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Asukasillat	3
2.1. Yleiset tavoitteet.....	3
2.2. "Tainion kierroksesta" pormestarin asukasiltoihin	4
2.3. Keskustelun sisältö ja rajaus	5
2.4. Työtavat.....	6
2.5. Yhteydenpito ja tiedotus.....	7
3 Luottamushenkilöiden kokemuksia asukasilloista	7
3.1. Luottamushenkilöiden odotukset	7
3.2. Kokemuksia tilaisuuksista	8
3.3. Koetut vaikutukset	9
3.3.1. Vaikutukset päätöksentekoon	9
3.3.2. Vaikutukset keskusteluilmapiiriin	10
3.4. Laajempien tavoitteiden toteutuminen	12
3.4.1. Avoin keskusteluyhteys ja vuorovaikutus.....	12
3.4.2. Suora osallistuminen ja edustuksellisen demokratian täydentäminen	12
3.5. Arvio työtavoista.....	13
3.6. Koetut ongelmakohdat	15
4.2.1. Osallistujamäärä ja edustavuus	15
4.2.2. Rajaaminen ja keskustelun suunta	15
4.2.3. Vuoropuhelu	15
4.2.4. Vaikuttavuus	15
4 Kehittäminen	16
4.1. Osallistujamäärä	16
4.2. Viestintä, yhteydenpito ja ennakkovalmistelu	16
4.3. Sisällön rajaaminen ja keskustelun ohjaus	17
4.4. Alueellisuus	17
4.5 Keskustelun muoto ja työtavat	17
4.5. Vuorovaikutus	18
4.6. Jatkuvuus	18
4.7. Vaikuttavuus	18
5 Johtopäätökset.....	19
LÄHTEET:	21
LIITTEET:.....	22

1 Johdanto

Tämä on Tampereen kaupungin kuntademokratiayksikön selvitys Tampereen valtuuston puheenjohtajan ja pormestarin asukasilloista. Valtuuston asukasilloja on järjestetty Tampereella nykyisessä muodossaan vuodesta 2005 lähtien. Pormestarin asukasillat aloitettiin Tampereen siirtyessä pormestari-malliin vuoden 2007 alussa.

Kun valtuuston asukasillat aloitettiin, tärkeimpänä yleisenä tavoitteena oli lisätä avointa keskustelua ja vuorovaikutusta kuntalaisten ja kaupungin luottamushenkilöiden välillä. Varsinkin pormestarin asukasillojen yleisenä tavoitteena oli myös antaa kaupungin päätöksenteolle kasvot. Laajempaan tavoitteena kaupungin kuntademokratiayksikössä oli edustuksellisen demokratian vahvistaminen kuntalaisten suoraa osallistumista lisäämällä. Vuoden 2011 keväällä asukasilloja järjestetään nykyisessä muodossaan seitsemättä vuotta. Peruseriaate on ennallaan: tavataan päättäjiä, kuullaan kuntalaisia, keskustellaan tärkeistä ja ajankohtaisista asioista.

Tässä selvityksessä pyritään tuomaan esille luottamushenkilöiden ja Tampereen kaupungin kuntademokratiayksikön näkemyksiä siitä, kuinka hyvin asukasillat ovat onnistuneet tavoitteissaan. Millaisia asukasillat ovat olleet? Ovatko asukasillat onnistuneet avaamaan kunnallispoliittista keskustelua ja keskusteluilmapiiriä. Millaisia ovat asukasillojen suoran osallistumisen vaikutukset? Kuinka asukasillojen työtapoja tulisi kehittää?

Osana selvitystä haastateltiin valtuuston puheenjohtajista Hanna Tainiota, joka toimi puheenjohtajana vuosina 2005-2006 ja Irene Roivaista, joka on toiminut puheenjohtajana vuodesta 2009 lähtien. Lisäksi haastateltiin pormestari Timo P. Niemistä, pormestarin erityisavustaja Pauli Välimäkeä, sekä nykyisiä apulaispormestareita Timo Hanhilahtea, Anna-Kaisa Ikosta, Kristiina Järvelää ja Perttu Pesää ja heitä edeltäneitä apulaispormestareita Riitta Ollilaa, Tarja Jokista ja Sirkkaliisa Virtasta.

Lisäksi toteutettiin sähköinen kysely kausien 2005–2008 ja 2009–2012 valtuutetuille. Kyselyyn vastasi 28 yhteensä 94:stä valtuutetusta. Vastanneista 22 on kauden 2005–2008 valtuutettuja ja 24 2009–2012 valtuutettuja. Kumpanakin kautena valtuustossa istuneita on 14. Vastaajista suurin osa on osallistunut valtuuston asukasillan 1–5 kertaa, keskimäärin kertoja oli neljä. Neljä vastaajista on osallistunut asukasillan 10–12 kertaa. Haastatteluilla ja kyselyllä pyrittiin selvittämään asukasilloissa mukana olleiden kaupungin luottamushenkilöiden kokemuksia asukasilloista, niiden tuloksista ja kehittämistarpeista vuoden 2011 keväällä.

2 Asukasillat

2.1. Yleiset tavoitteet

Aloitettaessa valtuuston asukasilloja tärkeimpänä yleisenä tavoitteena oli lisätä avointa keskustelua ja vuorovaikutusta kuntalaisten ja kaupungin luottamushenkilöiden välillä. Varsinkin pormestarin asukasillojen yleisenä tavoitteena oli myös antaa kaupungin päätöksenteolle kasvot. Laajempaan tavoitteena kaupungin kuntademokratiayksikössä oli edustuksellisen demokratian täydentäminen kuntalaisten suoraa osallistumista lisäämällä.

Suoralla osallistumisella tarkoitetaan kuntalaisten ja luottamushenkilöiden aiempaa läheisempää vuorovaikutusta. Suora osallistuminen merkitsee sitä, että kuntalainen yksin tai osana ryhmää pääsee vaikuttamaan kunnallisen politiikan ja hallinnon sisältöön. Suoran osallistumisen nähdään täydentä-

vän edustuksellista demokratiaa ja lisäävän avoimuutta ja luottamusta kaupungin päätöksentekoon. (Tampereen kaupunki 2003, 3.) Kyse on siis myös edustuksellisen kuntademokratian vahvistamisesta.

Asukasilloissa on kyse avoimesta keskustelukulttuurista. Pelkän tiedottamisen ja kuulemisen sijaan asukasillojen nimenomaisena tarkoituksena on keskustelu kuntalaisten ja päättäjien välillä. Kasvokkain kohtaamisen ja suoran vuorovaikutuksen nähdään vaikuttavan kunnalliseen keskusteluilmapiiiriin ja helpottavan asioiden käsittelyä. Keskustelemalla asioista avoimemmin ja suoremmin julkisen mielipiteen ja päätöksenteon koetaan voivan lähentyä. Välittömän kontaktin uskotaan myös madaltavan kuntalaisen kynnystä ottaa myöhemminkin yhteyttä luottamushenkilöihin. Näin sen nähdään vahvistavan edustuksellisen päätöksenteon pohjaa myös jatkossa.

Asukasillojen keskustelun nähdään siis edistävän kuntalaisten mielipiteen kuulumista. Asukasilloissa kuntalaiset voivat tuoda esille itselleen tärkeitä asioita. Lisäksi asukasillojen keskustelun nähdään edistävän päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja avoimuutta. Ottamalla kuntalaiset kattavammin mukaan kunnallispoliittiseen keskusteluun pyritään luomaan myös luottamusta päättäjiä ja syntyviä päätöksiä kohtaan. Vaikka asukasilloissa esille tulleet kuntalaisten mielipiteet eivät konkreettisesti muuttaisi päätösten suuntaa, ne kuitenkin pyritään ottamaan huomioon päätöstä tehtäessä. Asukasillat toimivatkin käynnissä olevien suunnitelmien kommentoinnin ohella myös kanavana perustella jo tehtyjä ratkaisuja. Parhaassa tapauksessa asukasillat kasvattavat myös yhteistä ymmärrystä kaupungin ja sen eri osien asioista.

2.2. "Tainion kierroksesta" pormestarin asukasilloihin

Huoli kuntalaisten osallistumisesta nousi esiin mm. Tampereen kaupunginvaltuuston itsearviointiseminaarissa ja siihen liittyneessä itsearviointikyselyssä syksyllä 2004. Kyselyyn vastanneista valtuutetuista 44 prosenttia piti kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia huonoina tai erittäin huonoina. Seminaarin ryhmätöiden tuloksena keinoiksi vahvistaa kuntademokratiaa esitettiin kaupunginosittaisia ja hallinnonalakohtaisia kuntalaistapaamisia ja valtuuston puheenjohtajan ja valtuustoryhmän puheenjohtajiston kuntalaisille suunnattuja "kyselytunteja". (Tampereen kaupunginvaltuuston toimintakulttuurin ja työskentelytapojen kehittäminen 2004, 1.)

Valtuuston asukasillat aloitettiin Hanna Tainioin puheenjohtajakauden alussa syksyllä 2005. Asukasillat eivät toki olleet ensimmäisiä lajissaan: "asukaskierroksia" oltiin järjestetty jo edellisten puheenjohtajien, Seppo Salmisen ja Sirkka Merikosken kanssa vuosina 2000–2002. Tainion kaudella asukasillojen järjestämisestä tuli kuitenkin entistä systemaattisempaa. Kaupungin internetsivuilla uudesta "Tainion kierroksesta" ilmoitettiin seuraavasti:

Asukasilloja kaupunkilaisille! Kaupungin asukkaiden osallistumismahdollisuuksia halutaan parantaa. Syyskuusta lähtien eri kaupunginosissa järjestettävissä asukasilloissa käsitellään kuinkin alueen tärkeitä ja ajankohtaisia asioita. Kaupunginvaltuuston jäsenet ovat paikalla kuulemassa tamperelaisten mielipiteitä.

Asukasilloja pyrittiin aluksi järjestämään joka kuukausi vuoden 2005 syyskuusta huhtikuuhun 2006. Ensimmäisissä asukasilloissa kuntalaisia kuulemassa olivat valtuuston puheenjohtaja Hanna Tainio ja valtuustoryhmien edustajat. "Tainion kierroksen" jälkeen puheenjohtajina ovat olleet Pekka Paavola vuosina 2007 ja 2008 ja vuodesta 2009 lähtien Irene Roivainen. Vuoden 2007 alusta Tampere siirtyi pormestari-malliin ja kaupungin johdossa aloittivat pormestari ja neljä apulaispormestaria. Samana vuonna aloitettiin myös pormestarin asukasillat. Pormestarina on vuodesta 2007 lähtien toiminut Timo P. Nieminen. Pormestarin lisäksi asukasilloissa ovat olleet läsnä apulaispormestarit ja virkamiehiä aiheen ja tarpeen mukaan.

Valtuuston asukasilloilla ja pormestarin asukasilloilla on ollut myös jokseenkin erilaiset tehtävät: Pormestarin asukasilloissa on yleensä mukana virkamiehiä, joilta kuntalaiset ovat helpommin saaneet vastauksen kysymyksiinsä; valtuuston ja puheenjohtajan asukasilloissa tavoitteena on ollut enemmän kuuntelu ja keskustelun lisääminen kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välillä.

Valtuuston asukasilloja on järjestetty Hanna Tainion kaudella vuosina 2005 ja 2006 yhteensä seitsemän, Pekka Paavolan kaudella vuosina 2007 ja 2008 seitsemän ja Irene Roivaisen kaudella vuodesta 2009 vuoteen 2010 saakka yhteensä yhdeksän kertaa. Valtuuston asukasillat on pyritty järjestämään valtuuston kokousta edeltävänä tiistaina. Pormestarin asukasilloja on järjestetty vuosittain viisi, kerran jokaisella alueella.

Taulukko 1. Asukasillojen osallistujamäärät vuodesta 2005 vuoteen 2010.

	Valtuuston asukasilta	yht./vuosi	Pormestarin asukasilta	yht./vuosi
2005	50 170	220		
2006	50 70 60 50 110	340		
2007	100 50 40	190	100 100 50 80 100	430
2008	20 100 50 40	210	40 100 60 80 70	350
2009	60 30 25 30	145	75 30 40 30	175
2010	65 35 45 35 30	210	50 40 30 35	155
Keskiarvo	57	219	62	278

Kävijämäärät valtuuston asukasilloissa ovat vaihdelleet vuosittain alle kahdestasadasta reilusti yli kolmeensataan, keskimäärin osallistujia on iltaa kohden ollut 57. Pormestarin asukasilloissa osallistujamäärä on ollut keskimäärin lähempänä kolmeasataa vuosittain, kertaa kohden osallistujia on ollut keskimäärin 62. Vuonna 2007 uuden pormestarin ja samana vuonna alkaneiden pormestarin asukasillojen voidaan nähdä houkuttelleen selvästi enemmän kuntalaisia paikalle. Vuonna 2008 kunnallisvaalit ja myös mittava palvelu- ja kouluverkko uudistus saattoivat olla syynä suuremmalle osallistujamäärälle. Toisaalta vuoden 2008 kunnallisvaalien "karanteenin" takia asukasilloja järjestettiin vähemmän. Viime vuosina kävijämäärät ovat laskeneet sekä valtuuston että pormestarin asukasilloissa.

2.3. Keskustelun sisältö ja rajaus

Alusta lähtien asukasillat liitettiin kaupunginosakohtaisiin ja alueellisiin lähtökohtiin. Tarkoituksena oli keskustella eri asuinalueille ajankohtaisista ja tärkeistä asioista. Asukasilloja varten kaupunginosat jaettiin kuntademokratiayksikössä laajemmiksi alueiksi niiden "henkisen yhteyden" perusteella, ja

asukasillat jalkautuivat alueiden kouluille ja kokoontumistiloihin. Osana kaupungin toimintamallin ja palveluverkon uudistusta Tampere jaettiin viiteen palvelualueeseen: keskusta-alueen lisäksi Etelä-, Länsi-, Koillis- ja Kaakkois-Tampereen kaupunginosat muodostivat kaupungin uuden "suurjaon". Myös asukasillat siirtyivät noudattamaan uutta aluejakoa. Varsinaisten alueellisten asukasillojen lisäksi on järjestetty myös teemallisia asukasilloja koko Tamperetta koskettavista asioista.

Sisällöllisesti asukasilloissa on pyritty antamaan tilaa kuntalaisten esiin nostamille asioille. Osassa illoista on myös kokeiltu etukäteistä teemoittamista, ja tällöinkin aiheita illan teemoiksi on pyritty kysymään hyvissä ajoin ennakkoon alueen asukkailta. Asukasilloissa esiin nousseina aiheina ovat puhuttaneet mm. palvelu- ja kouluverkkouudistus ja lähipalvelut, tärkeimmät kaavamuutokset ja rakennushankkeet, mm. Pispalan uusi asemakaava, Hervantajärven osayleiskaava ja rantaväylän tunnelihanke, erilaiset liikennekysymykset liikenteen turvallisuudesta bussilinjoin, ja monet muut tamperelaisia koskettaneet asiat. Erityisiä teemallisia iltoja on järjestetty mm. läntisen alueen sosiaali- ja terveysasemahankkeen ja ikäihmisten palveluiden ympärille.

Asukasillojen etukäteistä teemoittamista ei olla kuntademokratiayksikössä pidetty mitenkään välttämättömänä, vaan iltoja on etupäässä järjestetty yleisemmin asuinalueita koskevista asioista. Toisaalta tilaisuuksien jäsentämistä ja välttämättömyyden teemoittamista on pidetty tärkeänä vuoropuhelun onnistumiseksi (esim. Suominen 2005). Kuntademokratiayksikkö on myös etukäteen valmistellut asukasilloille pelisäännöt, joissa mainitaan tilaisuuden luonteesta ja tarkoituksesta. Käytännössä tilaisuuksissa esillä olleissa pelisäännöissä on esimerkiksi ohjeistettu pitämään puheenvuorot lyhyinä ja asiallisina.

2.4. Työtavat

Asukasillojen yleisenä työtapana on ollut yleiskeskustelu, jossa puheenjohtaja jakaa puheenvuorot. Valtuuston asukasilloissa valtuutetut ovat istuneet edessä kuuntelemaan ja kommentoimaan kuntalaisen mielipiteitä. Varsinkin pormestarin asukasillat ovat edenneet "kysymys-vastaus" -periaatteella: toimintatapana on ollut yleiskeskustelu, jossa kuntalaisen puheenvuoroon on yritetty vastata mahdollisuuksien mukaan. Aluksi valtuuston asukasillojen puheenjohtajana toimi ulkopuolinen vetäjä, Irene Roivaisen kaudella vuodesta 2009 alkaen puheenjohtajana on toiminut valtuuston puheenjohtaja. Pormestarin asukasilloissa puheenjohtajana on toiminut pääasiassa pormestarin erityisavustaja Pauli Välimäki.

Kysymyksiä asukasilloihin on voinut lähettää etukäteen lomakkeella Tampereen kaupungin internet-sivujen kautta. Lisäksi kysymyksiä ja aiheita on etukäteen pyydetty suoraan alueen yhdistyksiltä. Itse tilaisuuksissa mielipiteitä on voinut esittää sekä suullisesti että kirjallisesti.

Kaupungin puolesta tilaisuuksia on alustettu tervetulo- ja puheilla: apulaispormestarit ovat esimerkiksi kertoneet pormestarin asukasilloissa omaan toimialaansa liittyviä "kuulumisia". Kuntalaisten puolelta alueellisten Alvari-työryhmien edustajat ovat voineet aluksi esitellä alueelle ajankohtaisia ja ajamia asioita. Lisäksi tilaisuuden jälkeen on aina varattu aikaa myös vapaamuotoisempaan kahdenkeskiseen keskusteluun asukkaiden ja luottamushenkilöiden välillä.

Tärkeänä toimintatapana on ollut niiden kysymysten kirjaaminen, joihin ei heti voida antaa vastausta. Varsinkin kuntalaisia motivoi se, että heidän kysymyksensä ja ehdotuksensa synnyttävät kaupungin toimia, tai että niihin saa vastauksen – jos ei itse tilaisuudessa, niin suhteellisen pian (Leskinen 2011). Lisäksi tilaisuuden pääasioista on laadittu muistiinpanot, sekä juttu kaupungin internetsivuille. Julkisen foorumin kautta keskustelun nähty voivan myös jatkua eteenpäin.

Asukasillojen järjestämisestä vastaa kaupungin hallinto- ja henkilöstöryhmän kuntademokratiayksikkö. Vuoden 2009 toukokuusta lähtien hallintopalvelukeskus Halo on vastannut asukasillojen ennakkovalmistelun käytännön järjestelyistä: tilojen varaaminen, ennakkokysymysten kerääminen ja tie-

dottaminen on ollut hallintopalvelukeskuksen tehtävänä. Vetovastuu on kuitenkin säilynyt kuntademokratiayksiköllä.

2.5. Yhteydenpito ja tiedotus

Vuoden 2009 kuntalaiskyselyn mukaan kuntalaiset saavat parhaiten tietoa kaupungin asioista sanoma- ja ilmaisjakelulehdistä (Åback 2010). Kaupunki onkin ilmoittanut asukasilloista säännöllisesti mm. Aamulehdessä, Tamperelaisessa ja Demarissa. Paikallisempina mediana asukasilloista on ilmoitettu esimerkiksi Hervannan Sanomissa. Tärkeä tiedonvälityskanava kaupungille ovat myös sen omat internetsivut (Leskinen 2011).

Vaikka sähköisten keinojen asema tiedotuksessa on kasvanut, on myös perinteisemmällä tiedotuksella nähty olevan paikkansa, kun halutaan tavoittaa alueen asukkaat mahdollisimman laajasti. Tällä on merkitystä myös asukasilojen edustavuudelle. Asukasilojen tiedotuksessa on käytetty myös paperisia tiedotteita, joita paikalliset yhdistykset ovat levittäneet alueen ilmoitustauluille.

Monipuolisuuden lisäksi varsinkin eri yhdistysten kanssa tehdyn yhteistyön on kaupungin kuntademokratiayksikössä koettu olevan tärkeää. Asukasyhdistykset, paikalliset seurat ja muut alueelliset toimintaryhmät ovat olleet alusta lähtien mukana tiedottamassa asukasilloista ja valmistelemaan alustavia keskustelunaiheita ja kysymyksiä tilaisuuksia varten. Vaikka keinot ovat sittemmin laajentuneet kauppojen ilmoitustauluilta yhä enemmän sähköpostilistoille, asukasyhdistysten tiedotusta pidetään yhä tehokkaana keinona tavoittaa alueen asukkaat.

Vuodesta 2009 lähtien tiedotusta ja yhteydenpitoa alueille on hoitanut hallintopalvelukeskus Halo. Halo lähettää yhdistyksille kutsut ja levitettävät julisteet sähköpostitse ja kirjeitse. (Leskinen 2011.)

Asukasilloista on kirjoitettu lehdissä jonkin verran, ei kuitenkaan läheskään kattavasti. Usein keskiöön ovat nousseet asukasilojen teemat ja niistä käyty keskustelu. Välillä on pohdittu myös kuulemisen vaikuttavuutta ja annettu palautetta päättäjille ja asukasillan järjestäjille. Mielipidesivulla asukasilojen aiheista ovat kirjoittaneet myös valtuuston jäsenet, lähinnä vastauksina kuntalaisten antamaan palautteeseen. Läheskään kaikkien iltojen keskusteluun media ei kuitenkaan ole tarttunut.

3 Luottamushenkilöiden kokemuksia asukasilloista

3.1. Luottamushenkilöiden odotukset

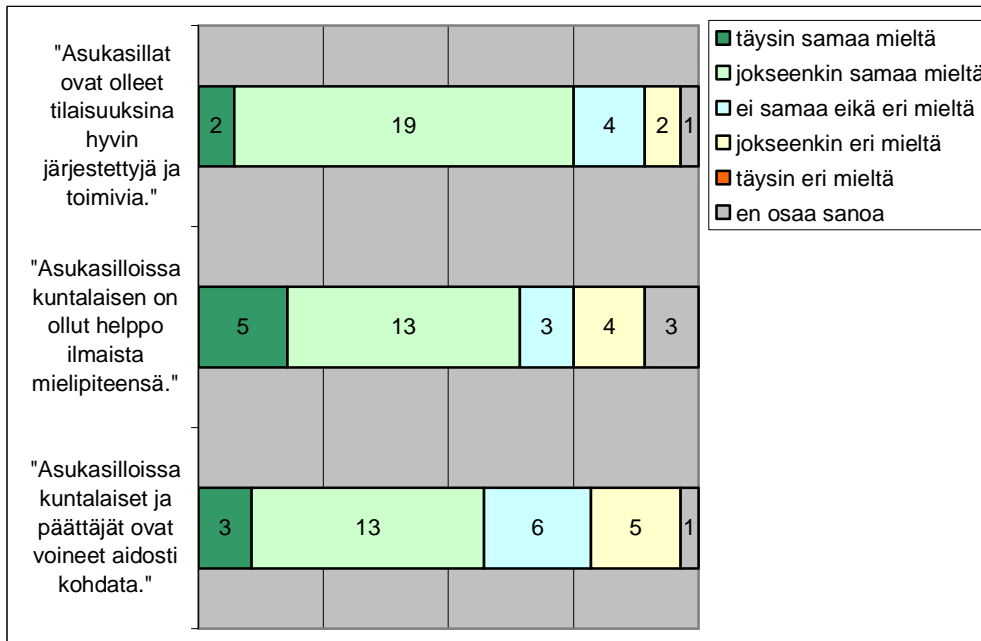
Luottamushenkilöillä oli asukasilojen suhteen vaihtelevia odotuksia. Haastattelujen perusteella asukasilojen toivottiin palvelevan sekä kuntalaisten että päättäjien tarvetta yhteiselle vuoropuhelulle. Toiveena oli kuntalaisten kohtaaminen ja myös kuntalaisten mahdollisuus tavata päättäjiä. Yhteisten tapaamisten odotettiin toimivan kuntalaisvaikuttamisen foorumina, johon kuntalaiset voisivat tuoda omia asioitaan. Samalla asukasillat nähtiin luottamushenkilöiden mahdollisuutena kysyä mielipiteitä työn alla olevista suunnitelmista ja perustella jo tehtyjä päätöksiä. Täysin tietyn teeman ympärille rakennettujen tapaamisten ohella asukasillat nähtiin nimenomaan mahdollisuutena kuntalaislähtöisempään keskusteluun.

Tärkeänä pidettiin suoraa kontaktia kuntalaisiin. Kuntalaisten kohtaamisen yhtenä lähtökohtana varsinkin pormestarin ja apulaispormestarien kohdalla useat näkivät pormestari-mallin: kaupungin johdon, jolla on kasvot. Asukasilojen kautta päätöksenteon kasvot haluttiin tehdä kuntalaisille tutuiksi. Mahdollisuuden keskustella kasvokkain päättäjien kanssa toivottiin myös madaltavan kuntalaisten kynnystä ottaa osaa kunnallispoliittiseen keskusteluun. Toiveena oli muutenkin osallistumisen vilkas-

tuminen. Toisaalta asukasillat nähtiin hyvin perinteisenä osallistumismuotona, johon kaikki eivät ottaisi osaa, toisaalta tilaisuuksien toivottiin mahdollistavan myös niiden kuntalaisten osallistumisen, joita mm. internet-pohjaiset osallistumistavat eivät tavoita.

3.2. Kokemuksia tilaisuuksista

Luottamushenkilöiden haastattelujen perusteella asukasillojen toteutukseen ollaan kaupungin johdossa yleisesti ottaen tyytyväisiä. Toimintamallia ja tilaisuuksille luotuja ohjeita pidetään onnistuneina. Samoin tiloja ja asukasillojen järjestämistä eri puolilla alueita on pidetty onnistuneina valintoina. Myös ennakoivaltuuteluun ollaan oltu tyytyväisiä, joskin pormestariston oma valmistautuminen saa myös kritiikkiä: sitä tulisi entisestään lisätä.

Kuvio 1. Valtuutetut pitävät asukasilloja yleisesti ottaen hyvin järjestettyinä ja toimivina. (N=28)

Kyselyn perusteella myös valtuusto pitää tilaisuuksia hyvin järjestettyinä ja toimivina (Kuvio 1). Suurin osa (19/28) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä väitteen "Asukasillat ovat olleet tilaisuuksina hyvin järjestettyjä ja toimivia" kanssa. Jokseenkin eri mieltä vastaajista oli vain kaksi.

Täysin onnistuneina ja odotuksia vastaavina tilaisuuksia ei haastattelujen perusteella kuitenkaan pidetä. Keveän tunnelman ja tärkeistä asioista keskustelun yhdistäminen on koettu tärkeäksi tilaisuuden kokonaisuuteen kannalta, eikä tilaisuuksien siltä osin koeta kaikkien mielestä onnistuneen. Eniten harmia on aiheuttanut voimakas sanankäyttö ja negatiivissävytteinen keskustelu. Kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välille koetaan syntyneen myös turhaa vastakkainasettelua.

Etupäässä keskustelua on kuitenkin pidetty asiallisena, ja tilaisuuksia myös viihtyisinä ja jopa hauskoina. Moni kertoo myös saaneensa keskusteluista paljon. Osa painottaa, että myös negatiivinen palaute on hyvä saada sanottua – sekin kertoo siitä, mikä kuntalaisille on tärkeää, ja poikii myös aina jotakin.

Kyselyn mukaan valtuutetut ovat suurimmalta osin sitä mieltä, että kuntalaisten ollut helppo ilmaista mielipiteitään asukasilloissa (Kuvio 1). Vastaajista viisi (5/28) kokee kuntalaisten mielipiteen ilmaisun tilaisuuksissa olleen helppoa, ja suurin osa (13/28) on jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa vastaajista on neljä. Kysyttäessä kuntalaisten ja päättäjien aidosta kohtaamisesta lä-

hes puolet (13/28) on jokseenkin sitä mieltä, että kuntalaiset ja päättäjät ovat asukasilloissa voineet aidosti kohdata. Viisi (5/28) on kuitenkin myös jokseenkin eri mieltä.

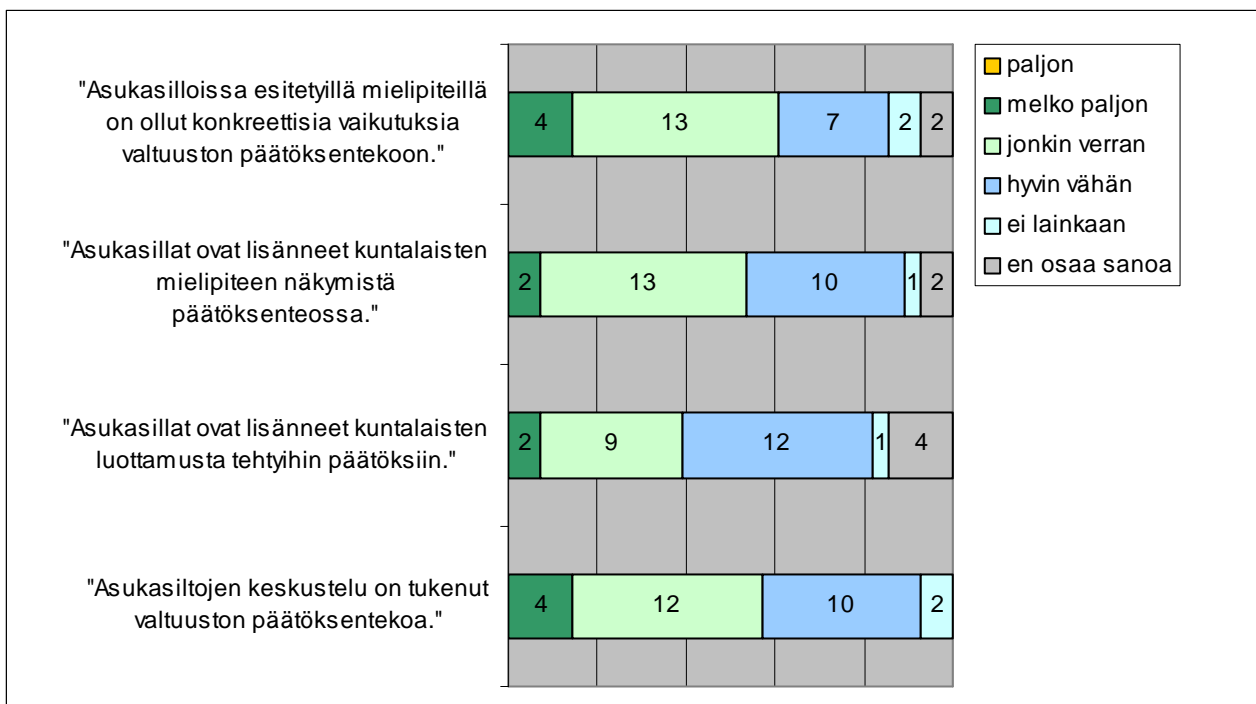
3.3. Koetut vaikutukset

3.3.1. Vaikutukset päätöksentekoon

Siitä, onko asukasilloissa esitetyillä mielipiteillä ollut konkreettisia vaikutuksia valtuuston päätöksentekoon, ei olla kyselyn perusteella yksimielisiä. (Kuvio 2). Yli puolet vastaajista (17/28) on sitä mieltä että vaikutusta on ollut jonkin verran tai melko paljon. Noin kolmasosan (9/28) mielestä konkreettisia vaikutuksia on kuitenkin ollut vain hyvin vähän tai ei lainkaan.

Myös kuntalaisten mielipiteen näkyminen valtuuston päätöksenteossa jakaa mielipiteitä (Kuvio 2). Hieman yli puolet (15/28) vastaajista on sitä mieltä, että kuntalaisten mielipiteen näkyminen päätöksenteossa on lisääntynyt jonkin verran tai melko paljon, kun reilusti yli kolmasosa (11/28) pitää mielipiteiden näkymisen lisääntymistä hyvin vähäisenä tai ei koe sitä olleen lainkaan. Ääripään näkemykset ovat kuitenkin vähäisempiä kuin konkreettisten vaikutusten kohdalla.

Kuntalaisten luottamuksen kasvua tehtyjä päätöksiä kohtaan suurempi osa (13/28) vastaajista pitää hyvin vähäisenä tai ei koe luottamuksen kasvaneen lainkaan. Lähes samankokoinen joukko (11/28) on kuitenkin sitä mieltä, että luottamus on lisääntynyt jonkin verran tai melko paljon.

Kuvio 2. Asukasiltojen vaikutukset valtuuston päätöksentekoon valtuutettujen näkökulmasta. (N=28)

Asukasiltojen keskustelun koetaan myös etupäässä tukeneen valtuuston päätöksentekoa. Yli puolet (16/28) vastaajista kokee asukasiltojen tukeneen valtuuston päätöksentekoa jonkin verran tai melko paljon. Yli kolmasosa (10/28) tosin kokee asukasiltojen tukeneen päätöksentekoa vain hyvin vähän ja kaksi (2/28) vastaajista ei koe sen tukeneen lainkaan.

Haastattelujen perusteella konkreettisia vaikutuksia päätöksentekoon ja hallinnon toimintaan nähdään olleen varsinkin yksittäisissä ja kollektiivisesti tärkeissä pienemmissä asioissa. Asukasilloissa esille tulleisiin epäkohtiin on luottamushenkilöiden sanoman mukaan puututtu viemällä asioita eteen-

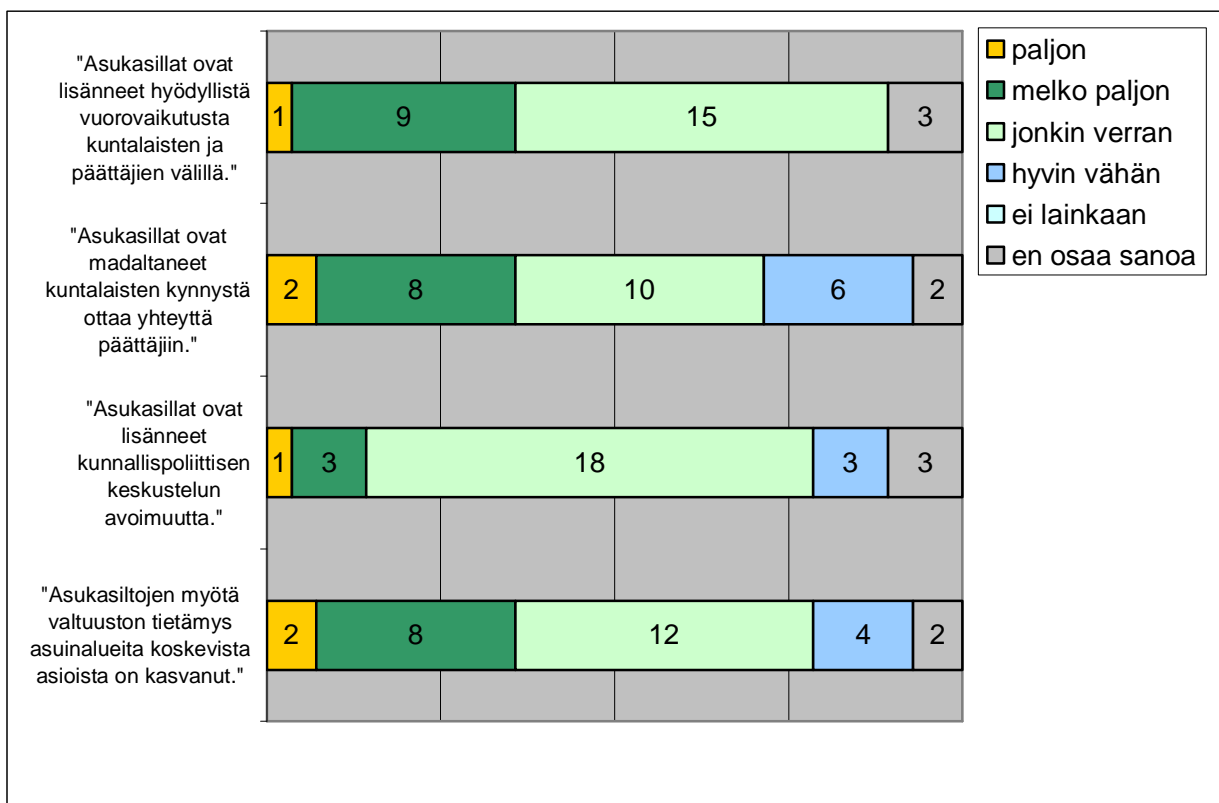
päin valmisteleville virkamiehille ja "soittelemalla perään". Toisaalta pieniä konkreettisia asioita ollaan voitu korjata myös pelkästään muuttamalla toimintatapaa, eikä aina ole tarvinnut mennä edes päätöksentekoon saakka.

Siitä, onko asukasilloilla ollut vaikutuksia suurempiin päätöksiin luottamushenkilöt eivät ole yksimielisiä. Osa näkee, että asukasilloilla ei ole ollut vaikutusta suurempiin päätöksiin; Tällaisina mainitaan mm. kaavoitus, koulu- ja palveluverkkoasiat ja suuremmat investoinnit. Toisten mielestä vaikutusta taas on ollut ja se näkyy valmistelevien virkamiesten ja päättäjien toiminnassa päätösten takana, vaikka varsinaista suunnan muutosta ei keskustelujen seurauksena olisikaan tehty.

Osa luottamushenkilöistä peräänkuuluttaakin tässä myös päätösten tekijöiden suoraselkäisyyttä ja kykyä tehdä myös ikäviä päätöksiä ja seisoa niiden takana. Keskustelun nähdään muutenkin vaikuttavan enemmän mielipiteisiin, kuin sitovan päätöksentekijöitä tiettyyn suuntaan. "Se on valtuutetulta itsestään kiinni, mitä siellä päässä tapahtuu." (Ollila, haastattelu 27.4.2011). Myös kyselyn tulokset mielipiteiden vaikutuksesta, päätöksenteon tuesta ja kuntalaisten luottamuksesta kertovat juuri tästä (Kuvio 3). Asukasilojen koetaan tukevan omaa päätöksentekoa mutta kuntalaisia päätösten nähdään miellyttävän vähemmän.

3.3.2. Vaikutukset keskusteluilmapiiriin

Haastattelujen perusteella merkittävänä asukasilojen vaikutuksena nähdään myös vaikutukset keskusteluilmapiiriin. Asukasillat nähdään mahdollisuutena käydä keskustelua, joka muuten saattaisi turhaan paisua toisilla foorumeilla, ja johon esimerkiksi kirjalliset osallistumiskeinot eivät pysty. Asu-

Kuvio 4. Asukasilojen vaikutukset keskusteluilmapiiriin ja tietämys asuinalueista valtuutettujen näkökulmasta. (N=28)

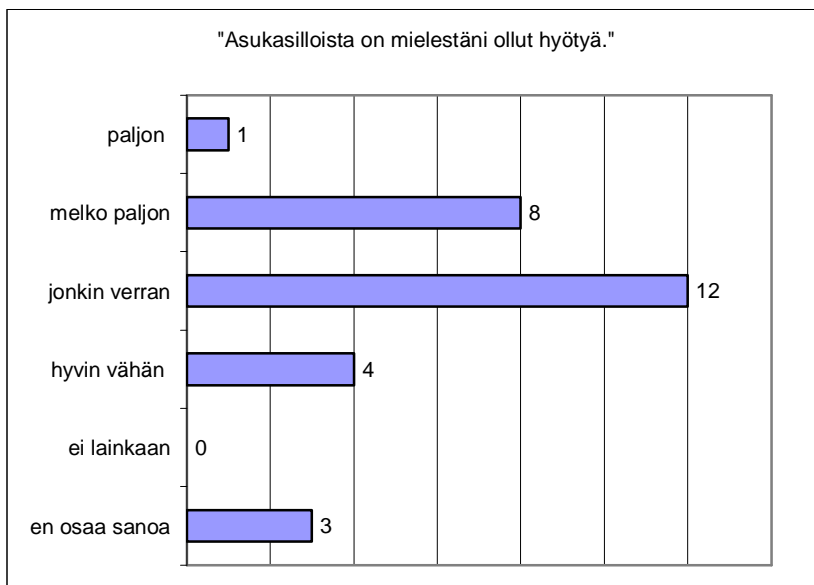
kasilojen nähdään kasvattaneen myös yhteisymmärrystä – sekä päättäjien tietämystä asuinalueista, että kuntalaisten tietämystä kaupungin toimista. Tärkeänä pidetään myös sitä, että kaupungin johto

ylipäättään on tavoitettavissa. Asukasillat ovat myös itseisarvo, vaikka mitään keskusteluista ei nousisikaan.

Kyselyn perusteella asukasillojen nähdäänkin lisännen hyödyllistä vuorovaikutusta kuntalaisten ja päättäjien välillä. Suurin osa vastaajista (15/28) näkee vuorovaikutuksen lisääntyneen jonkin verran, ja yli kolmasosa (10/28) melko paljon tai paljon. Siitä, ovatko asukasillat madaltaneet kuntalaisten kynnystä ottaa yhteyttä päättäjiin ei olla yhtä yksimielisiä. Yli kolmasosan (10/28) mielestä kynnys ottaa yhteyttä päättäjiin on madaltunut jonkin verran ja yli kolmasosan (10/28) mielestä myös melko paljon tai paljon. Hieman alle neljäsosa (6/28) on kuitenkin sitä mieltä, että kynnys ottaa yhteyttä on madaltunut vain hyvin vähän. Toisaalta haastattelujen perusteella voidaan myös todeta, ettei kynnystä ole ennenkään pidetty kovin korkeana.

Kunnallispoliittisen keskustelun avoimuuden lisääntymisestä ei olla aivan yhtä varmoja. Suurin osa (18/28) näkee kunnallispoliittisen keskustelun avoimuuden lisääntyneen jonkin verran. Vastaajista neljä (4/28) on sitä mieltä että asukasillat ovat lisänneet kunnallispoliittisen keskustelun avoimuutta melko paljon tai paljon. Kolme (3/28) on kuitenkin sitä mieltä, että avoimuus on lisääntynyt vain hyvin vähän.

Asukasillojen myötä valtuutettujen tietämyksen asuinalueista koetaan etupäässä kasvaneen. Lähes puolet (12/28) vastaajista kokee valtuutettujen tietämyksen kasvaneen jonkin verran ja yli kolmasosa (10/28) myös melko paljon tai paljon. Neljän (4/28) mielestä tietämys on kuitenkin kasvanut vain hyvin vähän.

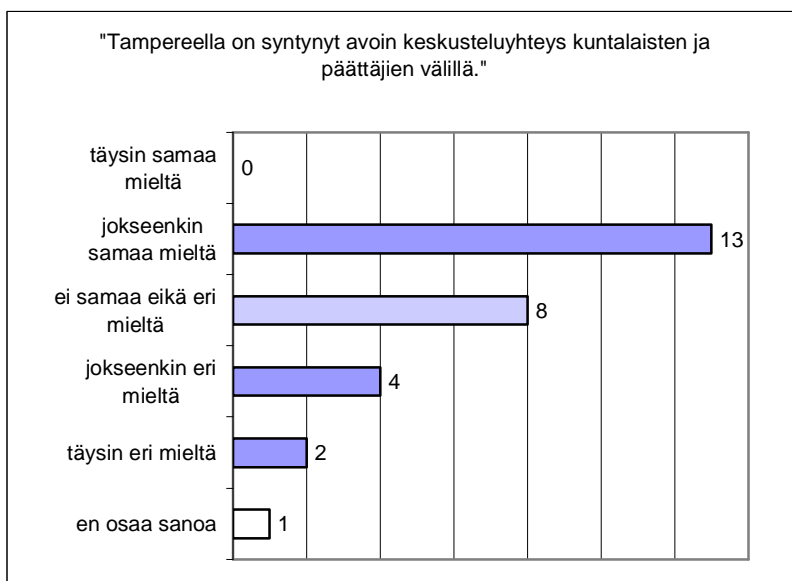
Kuvio 5. Asukasilloista koetaan etupäässä olleen jonkin verran hyötyä. (N=28)

Asukasilloista koetaan myös olleen yleisesti ottaen hyötyä (Kuvio 5). Suuri osa vastaajista näkee hyötyä olleen jonkin verran (12/28) tai melko paljon (8/28). Kolme (4/28) on kuitenkin sitä mieltä, että hyötyä on ollut vain hyvin vähän. Myös haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että asukasilloista on yleisesti ottaen koettu olevan hyötyä sekä kuntalaisille että päättäjille. Kysyttäessä "tulisiko asukasilloja mielestäsi jatkaa", kyselyn vastaajista 26 pitää jatkamista hyvänä ratkaisuna, kaksi ei ota kantaa. Myös haastattelujen perusteella asukasilloja halutaan jatkaa, vaikkakin kehitystarpeita selvästi on.

3.4. Laajempien tavoitteiden toteutuminen

3.4.1. Avoin keskusteluyhteys ja vuorovaikutus

Kuntademokratiayksikön tavoitteena asukasilloille on ollut lisätä avointa vuorovaikutusta kuntalaisien ja päättäjien välille. Siitä, onko Tampereella asukasiltojen myötä syntynyt avoimempi keskusteluyhteys ollaan haastattelujen perusteella suurin piirtein samaa mieltä: hyvään suuntaan ollaan menossa, vaikka kehitettävää onkin paljon. Ongelmina avoimelle keskusteluyhteydelle nähdään mm. keskustelujen huono edustavuus ja tavoitavuus: hiljaisen kansanosan tavoittaminen ja saaminen mukaan ja erilaisten mielipiteiden ilmaisun mahdollistaminen asukasilloissa. Osa näkee avoimuuden tyssäävän myös asenteisiin: negatiivinen palaute yleisemminkin korostuu, eikä positiiviseen yhdessä kehittämiseen saakka päästä – toisaalta tilanteen ei koeta olevan täysin tasavertainen ja perinteiset roolijaot määrittävät keskustelun luonnetta. Moni kuitenkin sanoo saaneensa keskustelusta paljon ja näkee siitä olleen hyötyä myös kuntalaisille.

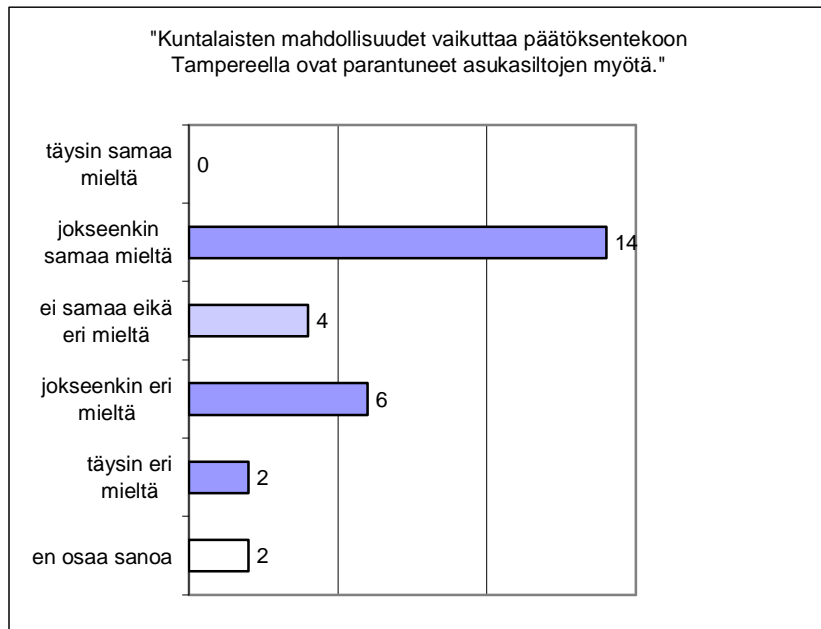
Kuvio 6. Avoimen keskusteluyhteyden syntyminen laajempänä tavoitteena ei ole täysin toteutunut. (N=28)

Kyselyn perusteella vain osa valtuutetuista kokee Tampereella syntyneen avoimemman keskusteluyhteyden kuntalaisten ja päättäjien välille (kuvio 7). Vaikka puolet vastaajista (13/28) on jokseenkin samaa mieltä keskusteluyhteyden syntymisestä, ei kukaan näe tavoitteen toteutuneen täysin. Vastaajista neljä (4/28) on myös jokseenkin ja kaksi (2/28) täysin eri mieltä avoimen keskusteluyhteyden syntymisestä. Kyselyn perusteella asukasillat ovatkin lisänneet hyödyllistä vuorovaikutusta kuntalaisten ja päättäjien välille, mutta kunnallispoliittisen keskustelun avoimuudesta ei olla yhtä varmoja (kuvio 4).

3.4.2. Suora osallistuminen ja edustuksellisen demokratian täydentäminen

Kuntademokratiayksikön toisena laajempänä tavoitteena on ollut edustuksellisen demokratian täydentäminen suoralla osallistumisella. Suoralla osallistumisella on tarkoitettu kuntalaisten mahdollisuutta antaa suoraa palautetta ja keskustella kasvokkain päättäjien kanssa. Tämän on nähty täydentävän edustuksellista demokratiaa ja vahvistavan päätöksenteon pohjaa mm. vuorovaikutusta ja tietämystä lisäämällä. Tarkoituksena on ollut kuulla kuntalaisia ja keskustella, ei niinkään luoda valmiita aloitteita tai vaikuttaa suoraan päätöksentekoon tai valmisteluun.

Haastattelujen perusteella asukasiltojen nähdään osittain tukevan tätä tavoitetta. Asukasiltojen painotetaan olevan myös osa suurempaa osallistumistapojen kokonaisuutta, jossa asukasilloilla on paikansa nimenomaan keskustelun mahdollistajana. Omalta osaltaan asukasilloilla nähdään olleen vaikutusta. Toisaalta eroja on myös siinä mitä suoralla osallistumisella käsitetään: toisille suoraa osallistumista on jo keskustelu ja mielipiteisiin vaikuttaminen, joka näkyy mm. poliitikkojen parempana tietämyksenä alueiden mielipiteestä ja kuntalaisten luottamuksena päätöksentekoa kohtaan. Toiset kaipaavat selvempää vaikutusta valmisteluun ja valtuuston päätöksentekoon.

Kuvio 7. Vaikutusmahdollisuuksien parantuminen jakaa mielipiteitä.

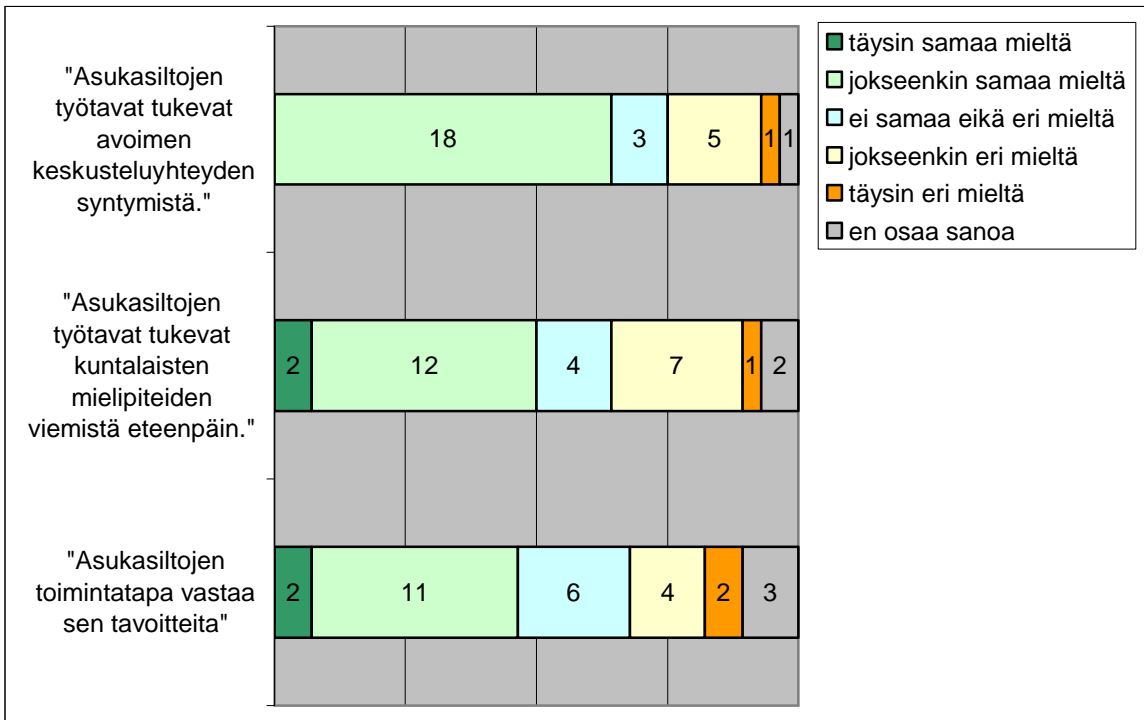
Kyselyn perusteella vaikutusmahdollisuuksien koetaan osan mielestä lisääntyneen, osan mielestä taas ei. Puolet vastaajista (14/ 28) on jokseenkin samaa mieltä siitä, että kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon Tampereella ovat parantuneet. Kuusi (6/28) on kuitenkin jokseenkin eri mieltä vaikutusmahdollisuuksien parantumisesta, ja kaksi (2/28) myös täysin eri mieltä. Erot saattavat johtua esimerkiksi erilaisista toiveista asukasiltojen vaikuttavuuden suhteen.

Varsinkaan suuriin linjoihin ja päätöksiin kuntalaisten ei nähdä haastattelujen perusteella voineen asukasiltojen kautta vaikuttaa. Asukasiltojen suoran osallistumisen vaikutus näkyykin enemmän pienissä konkreettisissa muutoksissa ja epäkohtiin puuttumisissa. Vielä tätäkin tärkeämpänä vaikutuksena korostuu haastattelujen perusteella kuitenkin keskusteluyhteyden ja ilmapiiriin avaaminen, joskin keskustelun avoimuuden, edustavuuden ja vuorovaikutteisuuden nähdään kaipaavan vielä kehittämistä. Sekä kyselyn että haastattelujen perusteella asukasiltojen koetaan myös kasvattaneen valtuuston tietämystä asuinalueista ja tukevan valtuuston päätöksentekoa, mutta kuntademokratiaa tukevan kuntalaisten luottamuksen päätöksiä kohtaan ei nähdä kasvaneen yhtä selvästi. Asukasillat nähdään hyvänä avauksena edustuksellisen demokratian täydentämiselle, joskin kehitettävää vielä on.

3.5. Arvio työtavoista

Kyselyn perusteella asukasiltojen työtapojen nähdään osittain tukevan avoimen keskusteluyhteyden syntymistä. Hieman yli kaksi kolmasosaa vastaajista (18/28) on jokseenkin samaa mieltä siitä, että työtavat tukevat avoimen keskusteluyhteyden syntymistä. Viisi (5/28) on kuitenkin myös jokseenkin eri mieltä ja yksi täysin eri mieltä väitteen kanssa. Se, tukevatko asukasiltojen työtavat mielipiteiden viemistä eteenpäin, jakaa enemmän vastaajien mielipiteitä. Puolet (14/28) on jokseenkin tai täysin sitä mieltä, että työtavat tukevat mielipiteiden viemistä eteenpäin ja lähes kolmasosa (8/28) on jok-

seenkin tai täysin eri mieltä. Kysyttäessä asukasiltojen työtavoista yleisemmin suhteessa asukasiltojen tavoitteisiin, hieman alle puolet (13/28) näkee toimintatapojen tukevan tavoitteita. Vastaajista hieman alle neljäsosa (6/28) on jokseenkin tai täysin eri mieltä väitteen kanssa.

Kuvio 8. Asukasiltojen työtavat valtuuston näkökulmasta.

Haastattelujen perusteella tärkeänä ilmapiirin ja keskustelun etenemisen kannalta pidetään puheenjohtajan roolia ja keskustelun ohjausta. Valtuutettujen roolin tilaisuuksissa koetaan kuitenkin olleen epäselvä. Varsinkin valtuuston asukasilloissa poliittisen puheen on myös koettu kääntyneen valtuutettujen väliseksi, ja vieneen tilaa kuntalaisten mielipiteiltä. Valtuutetut eivät myöskään ole aina osanneet vastata kuntalaisten kysymyksiin, ja tilanne on koettu siksi myös vaikeaksi. Tärkeänä nähdäänkin keskustelun ohjaamisen merkitys: pelisäännöt ja puheenjohtajan rooli keskustelun ohjaajana. Myös teemoittaminen koetaan hyväksi keinoksi ohjata keskustelua, mutta toisaalta huomauteaan, ettei se ei saisi määritellä liiaksi kuntalaisten mahdollisuutta puhua.

Keskustelun paneeli-tyyppinen luonne, jossa luottamushenkilöt istuvat rivissä yleisöä vastapäätä, jakaa luottamushenkilöiden mielipiteitä. Osa kokee yleiskeskustelun toimivaksi, toisten mielestä juuri puhujien järjestämisellä tilaan voitaisiin vaikuttaa siihen, syntyykö kaupungin edustajien ja kuntalaisten välille vastakkainasettelua vai tasa-arvoisempi ja suurempi keskusteluyhteys. Myös keskustelun muotoon "kysymys-vastaus" -tyyppisenä kiinnitetään huomiota: osa näkee sen pitävän yllä roolijakoa kuntalaisten ja päätöksentekijöiden välillä. Yleiskeskustelun ei myöskään nähdä yltävän yhtä luonnolliselle ja eteenpäin vievälle keskustelun tasolle kuin esimerkiksi pienryhmissä voitaisiin päästä. Toisaalta yleiskeskustelu nähdään hyvänä varsinkin silloin, kun iltaa ei olla teemoitettu tietyn aiheen ympärille. Yleiskeskustelu nähdään tärkeäksi myös alueen "yleisemmän mielipiteen" tavoittamisen kannalta.

Tärkeänä pidetään myös ennakkovalmistelua. Kysymysten lähettäminen ennakkoon ja illan aiheiden muotoilu niiden perusteella on koettu hyväksi toimintatavaksi ja tärkeäksi tilaisuuden onnistumisen kannalta. Ennakolta saatujen kysymysten koetaan myös tukevan luottamushenkilöiden omaa valmistautumista: "Voi kysellä vastauksia etukäteen virkamiehiltä" (Jokinen, haastattelu 28.4.2011).

3.6. Koetut ongelmakohdat

4.2.1. Osallistujamäärä ja edustavuus

Osallistumisaktiivisuuden hiipuminen ja "hiljaisemmän kansanosan" tavoittaminen nähdään merkittävänä haasteina osallistumisen edustavuuden kannalta. Asukasillojen koetaan myös tavoittavan enimmäkseen keski-ikäisiä ja varttuneempia, nuorempien äänen jäädessä vähemmälle. Kuntalaisten ja asuinalueiden edustavan mielipiteen löytymistä haittaavana tekijänä koetaan myös yksittäisten asioiden korostuminen asukasilloissa. Myös tilaisuuksien ilmapiirillä nähdään olevan suuri merkitys sille, kuinka edustavia keskustelut ovat. Kyse on siis siitä kuinka vapaasti kuntalaiset kokevat voivansa asukasilloissa puhua. Luottamushenkilöiden mukaan palautetta on tullut mielipiteistä, joita tilaisuuksissa ei ole saanut sanottua.

4.2.2. Rajaaminen ja keskustelun suunta

Myös liian tiukan keskittymisen tiettyyn teemaan nähdään haastattelujen perusteella rajoittavan erilaisten mielipiteiden esille tuomista. Toisaalta ongelmana nähdään myös liian laaja aihepiiri, joka ei jätä riittävästi aikaa yhden asian käsittelyyn. Osan mielestä ongelmana on myös asukasillojen osallistumisen perinteisyys ja keskustelun päämäärättömyys ja jälkikäteen luonne. Osa näkeekin myös, että keskustelua tulisi ohjata ja rajata tiukemmin kaupungin kannalta tärkeisiin teemoihin ja tulevaisuuden visiointiin. Tärkeäksi nähdään ennakkokysymykset, joita ilman tilaisuutta tai vastauksia ei voida niin hyvin valmistella. Esiin nousee myös aluerajauksen rajoittavuus: samaan aikaan laajat mutta moninaiset alueet nähdään vaikeina yhteisen aiheen ja keskustelun kannalta. Toisaalta monesti samat ihmiset ovat kiertäneet asiansa kanssa eri alueilla, eikä tämänkään nähdä tukevan eri alueiden äänen saamista esiin.

4.2.3. Vuoropuhelu

Myös itse tilanne ja vuoropuhelu nähdään ongelmallisena. Toisia huolettaa puheen tulkinta lupaamiseksi: pelkkä asian käsittely ei aina tarkoita muutoksia, ja tämä voi johtaa väärinkäsityksiin. Myös luottamushenkilöiden ja virkamiesten rooli tilaisuuksissa koetaan ongelmalliseksi: poliittinen kiistely ja tehtyihin päätöksiin tukeutuminen saisivat osan mielestä jäädä – pitäisi keskittyä kuuntelemaan ja keskustelemaan aidommin ja avoimemmin. Keskusteluyhteyttä haittaavana tekijänä pidetään myös tilallista ja muodollista vastakkainasettelua ja keskusteluyhteyttä leimaavia ennakoasenteita, mm. selvää roolijakoa kuntalaisten ja päättäjien välillä.

4.2.4. Vaikuttavuus

Myös asukasillojen vaikuttavuus koetaan ongelmalliseksi. Osa kokee vaikeaksi sen, kuinka keskustelusta tulisi poimia ne asiat, joihin tulisi lähteä vaikuttamaan. Toisaalta pohditaan myös edustavuutta: mikä olisi riittävän selvästi alueen yleinen kanta, että se voitaisiin ottaa merkittävämmiin huomioon päätöksenteossa. Suuri osa luottamushenkilöistä on myös sitä mieltä, ettei asukasilloissa esille tulleita asioita oteta käsittelyyn ja ryhdytä viemään eteenpäin, tai että vaikutukset jäävät liiaksi luottamushenkilöiden oman aktiivisuuden varaan. Osa kokee nykyisen huomioon ottamisen myös näennäiseksi. Mielipiteiden kirjaamista ja eteenpäin viemistä ei koeta riittävän systemaattiseksi, eikä vaikutuksia luottamushenkilöiden mielestä seurata riittävän tiukasti.

Asukasillojen vaikuttavuuden kannalta ongelmallinen onkin juuri sen luonne keskusteluun pyrkivänä foorumina. Kun tarkoituksena ei suoranaisesti ole tuottaa valmiita aloitteita tai vaikuttaa suoraan valmisteluun ja päätöksentekoon, vaan enemmänkin päätöksentekijöihin, on tuloksia vaikeaa todentaa ja seurata. Vaikutuksia ei kaikkien mielestä tällöin tunnu olevan. Tämä saattaa vaikuttaa merkittä-

västi myös kiinnostukseen asukasiltoja kohtaan niin kuntalaisten kuin luottamushenkilöidenkin osalta.

4 Kehittäminen

4.1. Osallistujamäärä

Asukasiltojen osallistujamäärä on alkuvuosista laskenut. Samalla on haastateltujen mukaan muodostunut selvä aktiivinen osallistujajoukko, joka osallistuu paljon. Esimerkiksi nuorempien osallistujien vähäisyys nähdään luottamushenkilöiden mielestä kuitenkin ongelmana. Vastausta voidaan lähteä hakemaan esimerkiksi seuraavista haastatteluissa esille tulleista pohdinnoista: Vastaavatko asukasilat kuntalaisten erilaisiin tarpeisiin, ja toivotaanko niiltä jotakin mihin nykyinen muoto ei yllä? Onko vaikuttavuus riittävää? Ovatko työtavat mielekkäitä? Toisaalta tulisi miettiä myös sitä, lähdetäänkö asukasiltoja kehittämään merkittävästi uudelleen, vai vastaavatko ne jo omalla panoksellaan esimerkiksi niiden ihmisten osallistumistarpeisiin, joita tilaisuuksissa nyt käy.

Vuoden 2011 keväällä on ehdotettu asukasiltojen määrän puolittamista. Nykyisten kahden asukasilan sijaan jokaisella alueella järjestetään vuosittain yhdistetty valtuuston ja pormestarin asukasilta. Näiden lisäksi keskustassa järjestetään kaksi teemallista ja kaikille tamperelaisille tarkoitettua asukasiltaa ja tarvittaessa ylimääräinen asukasilta alueella, johon kohdistuu merkittäviä suunnitelmia tai kehitystoimia. Asukasiltojen määrää vähentämällä pyritään mahdollistamaan niiden parempi valmistelu ja tiedotus, ja lisäämään myös osallistujamäärää. Lisäksi asukasiltoihin järjestetään jatkossa lapsiparkki ja bussikuljetuksia tilanteen mukaan.

Yhdistämällä valtuuston ja pormestarin asukasillat pyritään myös toimivampaan kokonaisuuteen. Asukasiltojen jokseenkin erilaisten tehtävien nähdään voivan täydentää toisiaan. Esimerkiksi valtuuston asukasilloissa ei ole ollut paikalla asioista vastaavia virkamiehiä, jolloin kuntalaisten kysymykset ovat saattaneet jäädä ilman vastausta. Yhdistämällä pormestarin ja valtuuston asukasillat halutaan luoda kaupungin päätöksenteosta myös selkeämpi kokonaiskuva: "Mitä järkeä on kiertää kahdella eri kokoonpanolla, kun kaikki ovat kuitenkin luottamushenkilöitä?" (Välimäki, haastattelu 4.5.2011). Myös eri tahojen vastuut halutaan yhdistämisellä saada selvemmin esiin.

4.2. Viestintä, yhteydenpito ja ennakovalmistelu

Toisaalta tulisi myös miettiä tiedotetaanko tilaisuuksista tarpeeksi kattavasti. Mitkä ovat ne foorumit joilla asukasiltojen tulisi näkyä? Lehdet eivät myöskään ole kovin hanakasti tarttuneet asukasiltojen aiheisiin. Medialla on kuitenkin tärkeä rooli julkisen mielipiteen muotoilussa. Monet haastatelluista painottavat sosiaalista mediaa ja internet-pohjaista tiedotusta, toisaalta nimenomaan perinteisemmällä sanomalehti- ja ilmoitustaulu-tiedotuksella nähdään olevan paikkansa, kun halutaan tavoittaa alueen asukkaat kattavasti.

E erityisen tärkeänä kuntademokratiayksikössä pidetään yhteydenpitoa paikallisiin yhdistyksiin. Hallintopalvelukeskuksen toimintakautena suoran yhteydenpidon alueille epäillään vähentyneen. Tällä voi olla suurikin merkitys ennakkokysymysten saamisen ja osallistujien tavoittamisen kannalta. Mahdollinen yhteydenpidon väheneminen järjestöjen kanssa tai järjestöjen roolin jääminen vähemmälle voi olla yksi yleisön mielenkiintoa vähentänyt tekijä. Myös ennakkokysymykset ovat vähentyneet alkuvuosista. Ennakkokysymysten puute taas vaikuttaa merkittävästi siihen, kuinka hyvin tilaisuuksia voidaan etukäteen valmistella.

Uutena yhteydenpidon "väliportaana" pidetään myös Alvari-työryhmiä. Alueiden järjestöt ja Alvari-työryhmät ovat tärkeitä myös yhteisen päämäärän kannalta. Jos tilanteista halutaan kuntalaislähtöisiä ja yhteisiä foorumeita, tulisi ne myös järjestää enemmän yhteistyössä alueiden asukkaiden ja järjestöjen kanssa.

4.3. Sisällön rajaaminen ja keskustelun ohjaus

Osa luottamushenkilöistä haluaisi, että keskustelua asukasilloissa rajattaisiin nykyistä tarkemmin. Teemoittaminen nähdään tärkeäksi varsinkin silloin, kun alueella on tiedossa suuria muutoksia, joiden käsittelyyn halutaan keskittyä. Osa haluaisi keskustelun keskittyvän vielä kauemmas tulevaisuuteen ja "yhteiseen visiointiin". Osan mielestä tulisi järjestää myös nuorille kohdennettuja asukasilloja.

Toisaalta tärkeinä pidetään myös nimenomaan asukasillojen avoimuutta: "Asukasilloissa saa puhua aivan mistä haluaa, ja juuri se on tärkeää" (Välillä, haastattelu 4.5.2011). Eräänlaisena välitien ratkaisuna toimii löyhä teemoittaminen, ja puheenjohtaja, joka pyrkii ohjaamaan keskustelua tiettyyn suuntaan, mutta sallii myös muiden asioiden ottamisen esille. Jos asukasillat halutaan pitää kuntalaislähtöisenä foorumina, täytyisi keskustelun rajaamisessa ja ohjaamisessakin tällöin edetä kuntalaisten ehdoilla.

4.4. Alueellisuus

Alueellista keskittymistä pidetään haastattelujen perusteella kuitenkin lähes aina hyvänä lähtökohtana. Jalkautuminen alueiden kouluille ja muihin helposti lähestyttäviin tiloihin koetaan tärkeäksi varsinkin kuntalaisten kannalta. Monet luottamushenkilöt sanovat myös "alueiden äänen" olevan se mitä he etsivät päätöksentekonsa tueksi. Moni ehdottaa myös valtuutettujen jakamista alueellisiin vastuuryhmiin esimerkiksi oman asuinalueensa mukaisesti. Ongelmaksi voi tosin muodostua se, ettei valtuutettuja asu tasaisesti kaikilla alueilla.

On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, ettei aluekaan saisi rajata liiaksi sisältöä. Tampereen viisi palvelu-alueita ovat kuitenkin hyvin suuria ja sisäisesti hyvinkin moniäänisiä. Kuinka voidaan sanoa, mikä on alueen "oikea" kanta ja miten varmistetaan se, että erilaiset näkökulmat alueesta pääsevät esiin? Usein asiat, joista halutaan puhua voivat olla myös paljon yleisluontoisempia ja ulottua koskemaan muitakin kuin alueen sisäisiä asioita.

4.5 Keskustelun muoto ja työtavat

Luottamushenkilöt näkevät yleiskeskustelun rinnalla tärkeinä myös muut toimintatavat. Usein koetaan, että kuntalaisten on helpompaa sanoa sanottavansa kahden kesken. Teemallisissa illoissa toivottaisiin käytettävän myös pienryhmäkeskusteluja, joissa keskustelu voisi myös edetä luonnollisemmin ja useampi pääsisi ääneen. Kaikki eivät pidä yleiskeskustelua myöskään hyvänä sen paneelimaisen luonteen takia, jonka nähdään ylläpitävän roolijakoa. Yleisesti ottaen yleiskeskustelu nähdään kuitenkin myös hyvänä toimintatapana. Keskustelun muoto tulisikin valita etupäässä tavoitteiden mukaan. Varsinkin teemallisemmissa illoissa voitaisiinkin kokeilla esimerkiksi pienryhmätyöskentelyn ja yleiskeskustelun vuorottelua.

Myös tietoisku ja suunnitelmista ja alustuksista illan aiheisiin pidetään hyvinä tapoina aloittaa keskustelu. Apulaispormestarien rooli onkin usein ollut kertoa omasta vastuualastaan, ja tämä on toiminut myös eräänlaisena tietoisuuskäytönä kaupungin kannalta ajankohtaisiin teemoihin. Tärkeää on myös asukkaiden osallistuminen alustukseen. Esimerkiksi Alvareiden alustus alueelle ajankohtaisista asioista pohjustaa tilannetta enemmän asukkaiden näkökulmasta. Tilannetta suunniteltaessa tulisikin ottaa huomioon alustusten suuntaa antava luonne ja vaikutus myös keskustelun ennako-oletuksiin.

4.5. Vuorovaikutus

Keskustelutavan kehittämisessä peräänkuulutetaan itse kunkin omaa tahtoa ja uskallusta vuorovaikutukseen: "Kaikkien tulisi altistaa itsensä kaikille, että jotain syntyisi" (Pesä, haastattelu 4.5.2011). Tilaisuuteen oletuksena sisäänrakennetuista vastakkainasetteluista tulisi päästä tasa-arvoisempaan keskusteluyhteyteen. Vastakkainasettelun takana monet kokevat olevan yleisemmän epäilyksen ja pätemisen kulttuurin, jossa kumpikin osapuoli asettuu toistaan vastaan.

Vastauksena vastakkainasettelulle ja kuntalaisten luottamuksen puutteelle tulisi ennen kaikkea näyttää, että päättäjät oikeasti kuuntelevat, ja että käydyillä keskusteluilla on myös vaikutusta. Roolijakoihin ja keskustelun edustavuuteen voitaisiin vaikuttaa myös tilallisilla järjestelyillä ja keskustelun ohjaamisella vapaamuotoisemmaksi.

4.6. Jatkuvuus

Toisaalta keskustelun tasolle tärkeäksi nähdään myös jatkuvuus – "ettei tilanne olisi aina uusi, vaan keskustelu voisi myös edetä" (Virtanen, haastattelu 9.5.2011). Tärkeänä pidetään myös kuntalaisten mahdollisuutta seurata ja kontrolloida asioiden etenemistä asukasillasta seuraavaan. Jatkuvuuden näkökulmasta myös asukasillojen määrän vähentäminen kertaan vuodessa asuinalueita kohden olisi siirtymä huonompaan.

Osa luottamushenkilöistä painottaa, että jos asukasilloissa halutaan vaikuttaa valmistelussa oleviin asioihin, tulisi kiinnittää huomiota myös asukasillojen ajankohtiin. Toisaalta valmistelun alla olevista asioista usein järjestetään omia kuulemistilaisuuksiaan, eikä asukasilloilla yleisenä kuntalaisfoorumina ole välttämättä tarvettakaan pyrkiä samaan.

4.7. Vaikuttavuus

Asukasilloilla kuitenkin halutaan myös vaikuttaa. Osa luottamushenkilöistä sanoo kuulemisen olevan kuitenkin tällaisenaan näennäistä ja liiaksi kiinni luottamushenkilöistä itsestään. Tiedon asukkailta ei koeta välittyvän esimerkiksi valtuustoryhmille. Asioiden eteenpäin viemiseksi ja tulosten seuraamiseksi haluttaisiin luoda entistä pitävämpi järjestelmä, josta tietty taho olisi vastuussa. Mielipiteiden kirjaamista ja toimittamista sekä valtuutetuille että asukkaille pidetään hyvänä tapana viedä keskustelua eteenpäin. Toisena vaihtoehtona ehdotetaan valtuutettujen osallistumista asukasilloihin oman valtuustoryhmänsä mandaatilla, tai tietyn lautakunnan jäsenenä. Tällöin he voisivat olla myös enemmän vastuussa asioiden viemisestä eteenpäin tietyille taholle. Kuntalaisille haluttaisiin myös mahdollisuus saada selvää tietoa ja palautetta siitä kuinka mielipiteet ovat vaikuttaneet.

Vaikeaksi asukasillojen vaikuttavuuden tekee tilaisuuksien yleispiirre kuntalaisten ja luottamushenkilöiden yhteisenä keskustelufoorumina. Pitäisikin pitää myös mielessä, ettei asukasilloilla pyritäkään vaikuttamaan suoraan päätöksentekoon vaan päätöksentekijöihin. Valmisteluun ja päätöksentekoon vaikuttamiseen on myös muita, täsmällisempiä kanavia. Asukasillojen merkitys korostuukin enemmän kuntalaislähtöisessä keskustelussa, jonka vaikutuksia on, kuten aiemmin mainittiin, vaikeaa mitata ja seurata. Varsinkin kuntalaisten puolelta oman mielipiteen vaikutuksen näkeminen on kuitenkin tärkeää. Jos asukasilloilla halutaan tukea kuntademokratiaa, kasvattaa kuntalaisten luottamusta ja saada ihmiset mukaan keskusteluun, tulisi myös vaikutusten näkyä jossakin. Tärkeää asukasillojen onnistumisen ja yhteisen luottamuksen kannalta voisi olla myös keskusteluun pyrkivän tavoitteen yhä täsmällisempi selventäminen kaikille osapuolille.

5 Johtopäätökset

Luottamushenkilöiden haastattelujen ja valtuutetuille tehdyn e-lomake -kyselyn perusteella asukasiltojen toimintamallia pidetään yleisesti ottaen hyvänä. Valtuuston ja pormestarin asukasillat ovat tärkeä kuntalaislähtöinen foorumi ja mahdollisuus yhteiselle vuoropuhelulle kuntalaisten ja päätöksentekijöiden kesken. Asukasiltojen järjestäminen eri puolilla kaupunkia, kuntalaisille helposti lähestyttävissä paikoissa, ja päätöksentekijöiden jalkautuminen eri puolille kaupunkia koetaan myös tärkeiksi kohtaamisen lähtökohdiksi.

Suuriin linjoihin ja päätöksiin kuntalaisten ei nähdä voineen asukasiltojen kautta vaikuttaa. Asukasiltojen konkreettinen vaikutus päätöksentekoon ja muuhun kaupungin toimintaan näkyikin haastattelujen perusteella enemmän pienten epäkohtien korjaamisena. Asukasiltojen vaikutuksesta puhuttaessa pitäisi myös pitää mielessä, ettei asukasilloilla pyritäkään vaikuttamaan suoraan päätöksentekoon vaan päätöksentekijöihin. Tärkeämpänä asukasiltojen vaikutuksena korostuu keskusteluyhteyden avaaminen. Tärkeänä pidetään myös sitä, että kaupungin johto ylipäättään on tavoitettavissa. Asukasillat ovat myös itseisarvo, vaikka mitään keskusteluista ei lähdettäisi järjestelmällisesti viemään eteenpäin.

Lisäksi asukasiltojen tavoitteena on ollut kuntalaisten ja kunkin asuinalueen näkemysten tuominen lähemmäksi päätöksentekijöitä. Kyselyn ja haastattelujen perusteella asukasiltojen koetaankin kasvattaneen valtuuston tietämystä eri asuinalueista. Asukasilloilla pyritään myös täydentämään edustuksellista demokratiaa. Edustuksellista demokratiaa täydentää mm. kuntalaismielipiteen kuuleminen päätöksenteon tukena. Lisäksi tärkeää edustuksellisen demokratian tukemisessa on kuntalaisten luottamus tehtyjä päätöksiä kohtaan. Sekä kyselyn että haastattelujen perusteella asukasiltojen koetaan tukevan valtuuston päätöksentekoa, mutta kunnallista demokratiaa tukevan kuntalaisten luottamuksen päätöksiä kohtaan ei nähdä kasvaneen yhtä selvästi.

Yhtenä syynä voidaan nähdä koettu vaikuttavuuden puute. Yleisesti ottaen oman osallistumisen vaikutusten näkeminen kaupungin toiminnassa ja päätöksissä on tärkeää. Jos asukasilloilla halutaan tukea kuntademokratiaa, kasvattaa kuntalaisten luottamusta ja saada ihmiset mukaan keskusteluun, asukasiltojen vaikutusten tulisi näin ollen näkyä jossakin. Asukasillat ovat kuitenkin etupäässä mahdollisuuksia keskustelulle; valmisteluun ja päätöksentekoon vaikuttamiseen on myös muita, täsmällisempiä kanavia. Tärkeää asukasiltojen onnistumisen ja yhteisen luottamuksen kannalta voisikin olla keskusteluun pyrkivän tavoitteen yhä täsmällisempi selventäminen kaikille osapuolille.

Asukasiltojen avulla voidaan kuitenkin kehittää vuorovaikutusta kuntalaisten ja päättäjien välillä. Työtavoilla on tässä jonkin verran merkitystä. Haastattelujen ja kyselyn perusteella asukasiltojen työtapojen nähdään osittain tukevan avoimen keskusteluyhteyden syntymistä. Esimerkiksi pienemmissä ryhmissä keskustelu ja tilallisen vastakkainasettelun vähentäminen nähdään haastattelujen perusteella mahdollisina tapoina tehdä vuorovaikutuksesta toimivampaa.

Työtapojen lisäksi vaikutusta on myös keskusteluun osallistuvilla ihmisillä ja heidän halukkuudellaan kehittää vuorovaikutusta. Tällä hetkellä negatiivisen palautteen koetaan haastattelujen perusteella korostuvan ja päättäjien keskustelun kääntyvän puolusteluksi tai keskinäiseksi poliittiseksi kiistelyksi. Luottamus on tässä tärkeässä roolissa. Asukasillat voivat toimia luottamusta lisäävän keskustelun pohjana, mutta luottamukseen tarvitaan myös kokemus siitä, että keskusteluun osallistujat otetaan aidosti huomioon. Tärkeää on siis kuntalaisten mielipiteen aito vaikutus kaikessa kaupungin toiminnassa, myös asukasiltojen ulkopuolella.

Haastattelujen ja kyselyn perusteella asukasiltoja halutaan jatkaa, vaikka kehitystarpeita selvästi on. Selvitys ei kuitenkaan tuo esiin läheskään kaikkien asukasiltojen osanottajien näkemyksiä. Asukasil-

loissa pääosassa ovat kuitenkin kuntalaiset. Paremman kokonaiskuvan saamiseksi tulisikin selvittää myös kuntalaisten näkemyksiä asukasilloista.

LÄHTEET:

Tampereen kaupunginvaltuuston toimintakulttuurin ja työskentelytapojen kehittäminen. 2004. Kaupunginvaltuuston itsearviointiseminaari 27.4.2004. HAUS kehittämiskeskus Oy & Professa Oy, Tampere.

Leskinen, Antti. 2011. Valtuuston ja pormestarin asukasiltojen kehittäminen. Keskustelupohja 25.2.2011. Tampereen kaupunki, kuntademokratiayksikkö.

Suominen, Riitta. 2005. Muistio 3.1.2005. Tampereen kaupunki, kuntademokratiayksikkö.

Åback, Taina. 2010. Kuntalaisten kunta. Tamperelaisten käsityksiä päätöksenteosta ja vaikutusmahdollisuuksista 2009. Tampereen kaupunki, kuntademokratiayksikkö. Domus Print Oy, Tampere.

Tampereen kaupunki. 2003. Tampere toimeenpanee strategiaa. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen –työryhmä. Loppuraportti 19.2.2003.

<http://www.tampere.fi/tiedostot/50RbRbFpT/loppuraportti.pdf>, 18.5.2011.

Haastattelut:

Airaksinen, Harri, apulaispormestari kaudella 2007–2008. Tampere 28.4.2011

Hanhilahti, Timo, apulaispormestari. Tampere 26.4.2011

Ikonen, Anna-Kaisa, apulaispormestari. Tampere 5.5.2011

Jokinen, Tarja, apulaispormestari kaudella 2007–2008. Tampere 28.4.2011

Järvelä, Kristiina, apulaispormestari. Tampere 5.5.2011

Nieminen, Timo P., pormestari. Tampere 3.5.2011

Ollila, Riitta, apulaispormestari kaudella 2007–2008. Tampere 27.4.2011

Pesä, Perttu, apulaispormestari. Tampere 4.5.2011

Roivainen, Irene, valtuuston puheenjohtaja. Tampere 6.5.2011

Tainio, Hanna, valtuuston puheenjohtaja vuosina 2005–2006. Tampere 9.5.2011

Virtanen, Sirkkaliisa, apulaispormestari kaudella 2007–2008. Tampere 9.5.2011

Välimäki, Pauli, pormestarin erityisavustaja. Tampere 4.5.2011

LIITTEET:

Liite 1. E-lomakekyselyyn kysymykset:

Kysely valtuuston asukasilloista

Tampereen kaupungin kuntademokratiayksikkö tekee selvitystä valtuuston ja pormestarin asukasilloista. Kyselyllä selvitetään nykyisten ja edeltävän kauden valtuutettujen kokemuksia asukasilloista. Sen täyttämiseen menee n. 5-10 minuuttia. Kiitos vastauksestasi!

1 Taustamuuttajat

1. Minä kausina olet istunut valtuustossa? (Monivalintakysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. 2005-2008
- 2. 2009-2012

2. Montako kertaa olet ottanut osaa valtuuston asukasiltaan?

2 Tilaisuudet

Mitä mieltä olet asukasilloista tilaisuuksina?

1. "Asukasillat ovat olleet tilaisuuksina hyvin järjestettyjä ja toimivia." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

2. "Asukasilloissa kuntalaisen on ollut helppo ilmaista mielipiteensä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

3. "Asukasilloissa kuntalaiset ja päättäjät ovat voineet aidosti kohdata." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

3 Vaikutukset

Millaisia ovat mielestäsi olleet asukasillojen vaikutukset?

1. "Asukasillat ovat lisänneet hyödyllistä vuorovaikutusta kuntalaisten ja päättäjien välillä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

2. "Asukasillat ovat madaltaneet kuntalaisten kynnystä ottaa yhteyttä päättäjiin." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon

- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

3. "Asukasillat ovat lisänneet kunnallispoliittisen keskustelun avoimuutta." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

4. "Asukasilloissa esitetyillä mielipiteillä on ollut konkreettisia vaikutuksia valtuuston päätöksentekoon." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

5. "Asukasillat ovat lisänneet kuntalaisten mielipiteen näkemistä päätöksenteossa." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

6. "Asukasillat ovat lisänneet kuntalaisten luottamusta tehtyihin päätöksiin." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

7. "Asukasillojen keskustelu on tukenut valtuuston päätöksentekoa." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

8. "Asukasillojen myötä valtuuston tietämys asuinalueita koskevista asioista on kasvanut." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

9. "Asukasilloista on mielestäni ollut hyötyä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. paljon
- 2. melko paljon
- 3. jonkin verran
- 4. hyvin vähän
- 5. ei lainkaan

4 Tulokset

1. "Tampereella on syntynyt avoin keskusteluyhteys kuntalaisten ja päättäjien välillä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

2. "Kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon Tampereella ovat parantuneet asukasiltojen myötä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

5 Toimintatapa

Mitä mieltä olet asukasiltojen toimintatavoista? Vastaavatko ne asukasilloille asetettuja tavoitteita?

1. "Asukasiltojen toimintatapa vastaa sen tavoitteita" (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

2. "Asukasiltojen työtavat tukevat avoimen keskusteluyhteyden syntymistä." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

3. "Asukasilloissa erilaisia mielipiteitä saadaan riittävästi esiin." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

4. "Asukasiltojen työtavat tukevat kuntalaisten mielipiteiden viemistä eteenpäin." (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. täysin samaa mieltä
- 2. jokseenkin samaa mieltä
- 3. ei samaa eikä eri mieltä
- 4. jokseenkin eri mieltä
- 5. täysin eri mieltä

6 Kehittämistarve

1. Pitäisikö mielestäsi valtuuston asukasiltoja jatkaa? (Vaihtoehtokysymys)

Vaihtoehdot:

- 1. kyllä
- 2. ei

2. Onko asukasilloissa mielestäsi kehittämisen tarvetta? Kuinka asukasiltoja tulisi mielestäsi kehittää? (Vapaapalaute)

Liite 2. Haastattelujen kysymykset:

Odotukset

1. Minkälaisia odotuksia sinulla oli asukasiltojen suhteen? Ovatko asukasillat vastanneet odotuksiasi?

Toteutus

2. Minkälaisia asukasillat ovat olleet tilaisuuksina? Kuinka ne toimivat käytännössä?

Tulokset

3. Onko asukasilloilla ollut joitakin konkreettisia vaikutuksia (muistatko esimerkiksi jotakin tiettyä päätöstä, johon asukasiltojen keskustelut olisivat vaikuttaneet)?

4. Näetkö asukasilloista olleen hyötyä?

5. Kuntademokratiayksikön tavoitteena asukasilloille on ollut avoin keskusteluyhteys kunta-laisten ja päättäjien välillä ja edustuksellisen demokratian täydentäminen suoralla osallistumisella. Ovatko laajemmat tavoitteet mielestäsi toteutuneet?

Kehittämistarve

6. Mitä asukasilloissa tulisi mielestäsi kehittää?